Løten kommune

KOMMUNAL PLANSTRATEGI

2020 - 2024

Vedtatt av kommunestyret 16.09.2020 (sak 42/20)

Innholdsfortegnelse

1 Innledning 4
2 Hva er en kommunal planstrategi? 4
3 Kommunens plan- og styringssystem 5
4 Overordna føringer 6
4.1 Nasjonale forventninger 6
4.2 FNs bærekraftmål som grunnlag for regional og kommunal planlegging 6
4.3 Regionale føringer 7
5 Medvirkning og arbeid med planstrategien 7
6 Vurdering av planbehov – status, muligheter og utfordringer 8
6.1 Kommuneplanens samfunnsdel 8
6.2 Kommuneplanens arealdel 8
6.3 Status, muligheter og utfordringer for Løten kommune 9
6.4 Befolkningsutvikling/Demografiske forhold 10
6.5 Velferd 10
6.6 Folkehelse 11
6.7 Barnehage, skole og oppvekstmiljø 11
6.8 Næringsutvikling, verdiskaping og kultur 12
6.9 Areal- og tettstedsutvikling 13
6.10 Samferdsel og infrastruktur 14
6.11 Miljø og klima 15
6.12 Kommunale bygg og eiendom 15
6.13 Sikkerhet og beredskap 16
6.14 Løten kommunes arbeidsgiveransvar 16
7 Oversikt - prioriterte planleggingsoppgaver i perioden 2020 – 2024 17

1 Innledning

Løten kommunes visjon er «Løten – Midtpunkt med mangfold». Løten er et midtpunkt med mangfold på flere måter. Geografisk plassert mellom to byer og som et knutepunkt lags aksen Oslo – Trondheim. Arbeidsmulighetene er mange i et stort og felles arbeidsmarked. Løten har gode bomiljøer, oppvekstvilkår og et rikt idretts- og kulturliv. Samtidig står vi overfor flere utfordringer knyttet til blant annet demografiske endringer, økte levekårsforskjeller, frafall i videregående skole og klimaendringer. Hvordan skal vi utnytte mulighetene og samtidig håndtere utfordringene på en best mulig måte? Hva må vi gjøre for å sikre en bærekraftig utvikling?

Kommunen har flere virkemidler for å påvirke samfunnsutviklingen. Et godt samspill mellom politikere og administrasjon i kommunen, innbyggere og næringsdrivende gir større kraft og bedre resultater. Planer er viktige verktøy for å bli enige om felles mål og prioriteringer slik at vi kan møte utfordringene på en best mulig måte, og den kommunale planstrategien er et viktig verktøy for politiske prioriteringer av planoppgaver innenfor kommunestyreperioden.

2 Hva er en kommunal planstrategi?

Kommunestyret skal minst en gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Formålet med planstrategien er å sette fokus på de planoppgaver kommunen bør starte opp eller videreføre for å legge til rette for en positiv samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer og de ulike sektorenes virksomhet. Det skal også tas stilling til om gjeldende kommuneplan eller deler av denne skal revideres.

Planstrategien er retningsgivende for kommunenes planlegging og har ingen direkte rettsvirkning for kommunens innbyggere. Det skal i planstrategien tas hensyn til ressurssituasjonen i kommunen, og det skal ikke legges opp til flere planoppgaver enn det som er realistisk å gjennomføre.

Loven setter ingen direkte krav til medvirkning og allmenn debatt, og i mange kommuner vil det være mer naturlig å heller legge opp til god medvirkning i planprosessene som følger etter at planstrategien er vedtatt, framfor å legge opp til en bred medvirkning om planbehovet. Kommunen skal imidlertid innhente synspunkter fra statlige myndigheter, regionale myndigheter og nabokommuner.

3 Kommunens plan- og styringssystem

Kommuneplanen er kommunens viktigste styringsdokument, og omfatter både en samfunnsdel og en arealdel. Løten kommune vedtok 22. mai 2019 ny samfunnsdel av kommuneplanen. I samfunnsdelen fastsetter kommunestyret de langsiktige utviklingsmålene for kommunen. Samfunnsdelen danner på denne måten grunnlaget for kommunens øvrige planer. Kommuneplanens arealdel gir viktige prinsipper som skal ligge til grunn for beslutninger om arealdisponering. Gjeldende arealdel ble vedtatt 06.april 2016.

Figuren nedenfor viser de vesentligste elementene i kommunens styringssystem, fra overordnede strategier og mål til detaljplaner og ressursbruk. Pilene viser hvordan planene styrer og påvirker hverandre. Planstrategien gir føringer for kommunens planarbeid som igjen følges opp i handlings- og økonomiplanen. Økonomiplan for de neste fire årene og årsbudsjettet for det kommende året vedtas før hvert årsskifte. Økonomiplanen viser hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i de kommunale planene skal følges opp. Økonomiplanen utgjør kommuneplanens handlingsdel etter plan- og bygningsloven. Prioriterte planer og tiltak vises gjennom årsmeldinger og tertialrapporter.

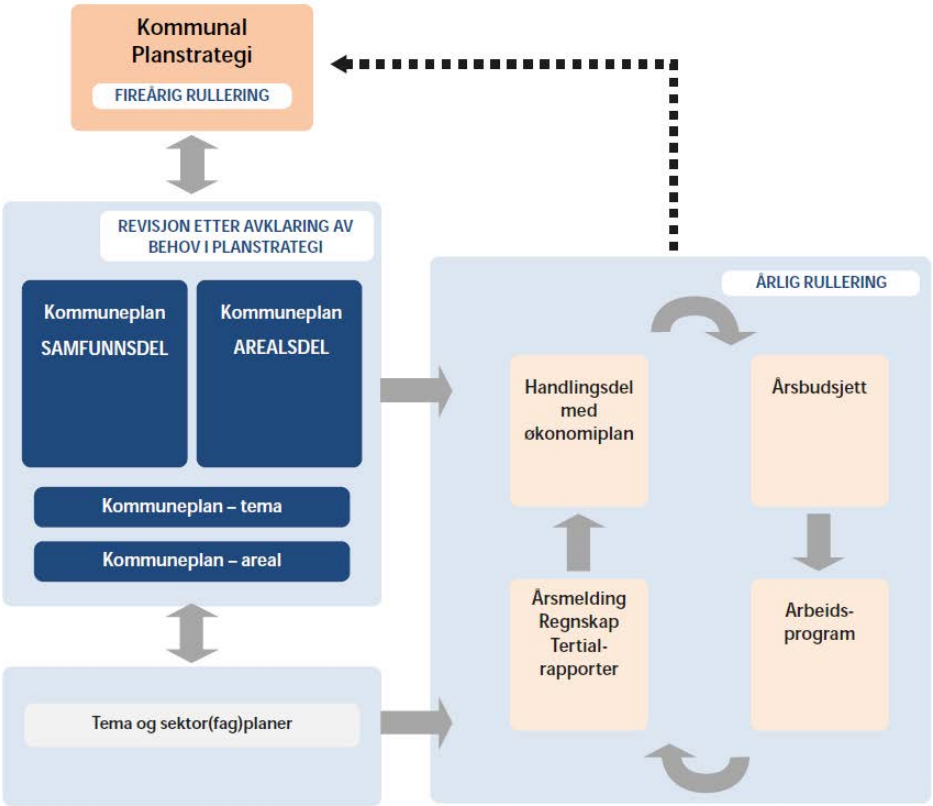

Figur 1. Kommunal planstrategi i det kommunale plansystemet (kilde: regjeringen.no).

4 Overordna føringer

4.1 Nasjonale forventninger

Regjeringen legger hvert fjerde år fram nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging for å fremme en bærekraftig utvikling i hele landet. Våren 2019 kom det nye nasjonale forventninger som kommunene skal følge opp i arbeidet med planstrategi og planer. Regjeringen legger vekt på at vi står over for fire store utfordringer:

- Å skape et bærekraftig velferdssamfunn
- Å skape et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning
- Å skape et sosialt bærekraftig samfunn
- Å skape et trygt samfunn for alle

4.2 FNs bærekraftmål som grunnlag for regional og kommunal planlegging

Norge har sluttet seg til FNs 17 bærekraftmål, og regjeringen har videre bestemt at disse skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordringer, også i Norge. Lokale myndigheter har sentrale oppgaver med å håndtere disse utfordringene. Det legges spesiell vekt å følgende punkter:

- Planlegging som verktøy for helhetlig og bærekraftig utvikling
- Vekstkraftige regioner og lokalsamfunn i hele landet
- Bærekraftig areal- og transportutvikling
- Byer og tettsteder der det er godt å bo og leve

1.1 FNs bærekraftmål som grunnlag for regional og kommunal planlegging

I 2015 vedtok FNs generalforsamling 2030-agendaen for bærekraftig utvikling. Agendaen har 17 utviklingsmål for å fremme sosial, miljømessig og økonomisk bærekraft. FNs bærekraftmål er verdens felles arbeidsplan, blant annet for å sikre sosial rettferdighet og god helse og stanse tap av naturmangfold og klimaendringer. Målene skal vise veg mot en bærekraftig utvikling på kort og lang sikt.

4.3 Regionale føringer

Innlandet fylkeskommune utarbeider sin egen planstrategi «Innlandsstrategien 2020 - 2024», som beskriver viktige regionale utviklingstrekk og utfordringer i Innlandet. Arbeidet med Innlandsstrategien skal etter planen vedtas iløpet av 2020. Det er naturlig at Løten kommune bygger videre på Innlandsstrategien i den kommunale planleggingen. Innlandsstrategien følger opp de nasjonale forventningene med følgende satsingsområder (foreløpige):

- Innbyggere – visjon: ***Det skal være godt å bo, leve, jobbe og utdanne seg i Innlandet. Vi ønsker at flere skal flytte hit og tilbringe tid i fylket vårt.***
- Innovasjon – visjon: ***Vi skal ha vilje til utvikling, og skal alltid lete etter bedre løsninger. Innovasjon, både i offentlig og privat sektor, skaper nye arbeidsplasser.***
- Inkludering – visjon: ***Vi skal bygge det inkluderende Innlandet og feire mangfoldet. Alle skal kjenne tilhørighet og trygghet.***
- Infrastruktur – visjon: ***Vi må sikre grønn mobilitet, nye møteplasser og tilgjengelighet i et vidstrakt fylke. Derfor investerer vi i veg, kollektivtrafikk og digital infrastruktur.***

Ved etableringen av Innlandet fylkeskommune har Hedmark fortsatt mange gjeldende regionale planer. For Løten er «Fylkesdelplan for samordnet miljø, areal og transportplanlegging for Hamarregionen 2009 – 2030 (SMAT-planen) sentral. I tillegg er Løten en del av Mjøsbyen, som er et samarbeid om en felles areal- og transportstrategi for ti kommuner rundt Mjøsa. Samarbeidet skal bidra til å utvikle regionen til en mer konkurransedyktig og bærekraftig region med attraktive og levende byer og tettsteder. Det er et ønske å tilrettelegge for et godt og miljøvennlig transportsystem som kan knytte regionen tettere sammen, og bidra til at flere reiser kollektivt, sykler og går. Strategien ble vedtatt av Fylkestinget i Innlandet 29. april 2020.

5 Medvirkning og arbeid med planstrategien

Planstrategien skal drøfte utviklingstrekk i kommunen, som grunnlag for å vurdere planbehovet i kommunestyreperioden. Arbeidet med planstrategien startet våren 2020.

Løten kommune hadde i 2018 og 2019 en allmenn og politisk involvering og medvirkning i forbindelse med utarbeidelse av kommuneplanens samfunnsdel. Kommuneplanens samfunnsdel bygger på et bredt kunnskapsgrunnlag og fastsetter de langsiktige utviklingsmålene for kommunen basert på dette. Kommuneplanens samfunnsdel henger på denne måten tett sammen med planstrategien, og det er naturlig at planstrategien bygger videre på kunnskapsgrunnlaget og målene i samfunnsdelen. Samfunnsdelen er nylig vedtatt, og det har derfor ikke vært naturlig å legge opp til en omfattende allmenn og politisk medvirkningsprosess i forbindelse med utarbeidelse av planstrategien.

Det er innhentet synspunkter fra kommunens virksomhetsområder og barn- og unges kommunestyre. Planstrategien har vært sent på høring til statlige og regionale organer, samt nabokommuner.

6 Vurdering av planbehov – status, muligheter og utfordringer

6.1 Kommuneplanens samfunnsdel

Samfunnsdelen er kommunens viktigste styringsdokument, og gir retning fram mot 2030. Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt i 2019, og det legges ikke opp til en revisjon av denne i planperioden. Kommuneplanens samfunnsdel viser kommunens utfordringer og muligheter og gir overordnede mål og strategier for utvikling av Løten, både som lokalsamfunn og kommuneadministrasjon.

Tre hovedmål gir retning og prioritering for framtiden:

1. Løtens fortrinn skal brukes til å skape vekst og utvikling
2. Løten skal være et naturlig bovalg for barnefamilier som etablerer seg i Innlandet
3. Løten skal være et samfunn preget av livskvalitet og mestring for alle

6.2 Kommuneplanens arealdel

Kommuneplanens arealdel ble vedtatt i 2016. Kommuneplanens arealdel skal angi hovedtrekkene i arealdisponeringen, rammer og betingelser for hvilke nye tiltak og ny arealbruk som kan settes i verk, samt hvilke hensyn som må ivaretas ved disponeringen av arealene. Kommuneplanens arealdel omfatter plankart, bestemmelser og planbeskrivelsen med konsekvensutredning (KU).

Kommuneplanens arealdel skal ta opp i seg og være et viktig virkemiddel for å gjennomføre de arealmessige behovene og prioriteringene fra samfunnsdelen. Arealdelen skal fastlegge hva de forskjellige arealene skal kunne brukes til. Dette vil være førende for detaljerte planer for enkeltområder, og bidra til at det både enklere og raskere kan fattes beslutninger i enkeltsaker i tråd med kommunale mål og nasjonal arealpolitikk.

Løten kommune har arealreserver for både bolig- og næringsområder, og verdifulle områder og landskapstyper omfattes i stor grad av hensynssoner. Det er derfor mindre behov for endringer i selve plankartet. Erfaringer med gjeldende plan viser imidlertid at det er et større behov for tilføyelser og oppdateringer av planbestemmelser. Planen bør derfor revideres. En vil da også i større grad få videreført føringene fra samfunnsdelen inn i arealdelen av kommuneplanen. Det er også viktig å få integrert nye føringer gitt i andre temaplaner blant annet ny næringsplan, kulturminneplan, klima og energiplan samt pågående og planlagt arbeid med flere andre tema- og kommunedelplaner. Det legges derfor opp til en revisjon av kommuneplanens arealdel i planperioden.

6.3 Status, muligheter og utfordringer for Løten kommune

I arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel er muligheter/styrker og utfordringer for Løten identifisert:

Muligheter/styrker	Utfordringer
Gode idrettsarenaer	
Dugnadsånd	Få boliger for førstegangskjøpere og enslige
Gode oppvekstvilkår	Høy andel barn i lavinntektsfamilier
Landlig og bynært	Lite næringsliv
Trygt samfunn	Lavt utdanningsnivå
Kort veg til Gardermoen og Oslo	Lave grunnskolepoeng
Godt interkommunalt samarbeid	Frafall i videregående skole
Lav kriminalitet	Sosial ulikhet i helse
Kort veg til beslutninger	Aldrende befolkning
Flott natur - flatbygdene på Hedmarken møter Østerdalens skoger – Rokosjøen – Budor - Hedmarksvidda	Begrenset digital infrastruktur i deler av kommunen
Befolkningen øker	
Gode nærmiljøanlegg	
Mange arbeidsplasser innen kort radius	
Vekst i antall arbeidsplasser	
Sterk landbrukskommune	
Knutepunkt langs veg og jernbane	
Mye bolig for pengene	
Godt kulturtilbud	
Gode helsetjenester og eldreomsorg	
Midt i matfatet	

6.4 Befolkningsutvikling/Demografiske forhold

Løten kommune har en moderat befolkningsvekst. Antall innbyggere har vokst med 5,5 % siden 2000. Dette er høyere enn snittet for Hedmark, men under landsgjennomsnittet. Befolkningsframskrivingene for perioden 2016 – 2025 viser en økning i antall innbyggere med ca. 10 %. Sterkest vekst vil Løten oppleve i aldersgruppen over 67 år[1].

Større antall eldre og en lavere andel innbyggere i yrkesaktiv alder, gir økt forsørgerbyrde. Mens det i 2016 sto 3,7 personer i yrkesaktiv alder bak hver person 67+, vil dette forholdstallet synke til 2,5 i 2030. Kartene nedenfor viser andelen som er 70 år og over i 2018 (øverst) og framskrevet for 2040 (nederst). Det vil si personer i en aldersgruppe som typisk ikke er i arbeid.

Figur 2. Kartene til høyre viser andelen som er 70 år og over i 2018 (øverst) og framskrevet for 2040 (nederst). Det vil si personer i en aldersgruppe som typisk ikke er i arbeid.

Kilde: SSB

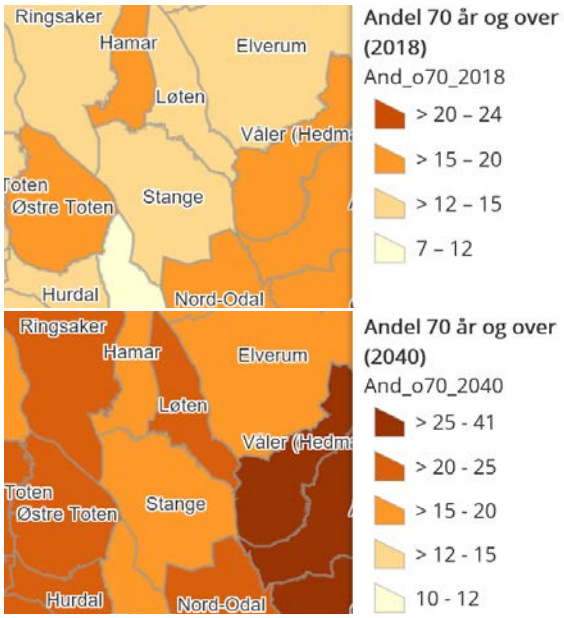

6.5 Velferd

Løten kommune har flere gjeldende planer som omhandler velferdstjenestene:

- Plan for helse og omsorg m/delplan demenssykdom 2012 – 2025 (vedtatt 20.06.2012)
- Boligsosial handlingsplan 2015 – 2025 (vedtatt 26.11.2014)
- Handlingsplan mot barnefattigdom 2015 – 2019 (vedtatt 14.10.2015)
- Handlingsplan mot vold i nære relasjoner (vedtatt 06.04.2016)
- Føringer for folkehelsearbeidet 2016 – 2025 (vedtatt 25.05.2016)
- Plan for helsemessig beredskap - Helseberedskapsplan (vedtatt 15.02.2017)

Å ivareta innbyggernes helse er en viktig del av kommunenes ansvar. Med helse menes både fravær av sykdom og positive aspekter som mestring, trivsel og livskvalitet. Folkehelsearbeidet skal bidra til en samfunnsutvikling som fremmer folkehelse og utjevner sosiale helseforskjeller. Kommune skal ha oversikt over befolkningens helsetilstand, og legge denne oversikten til grunn for all kommunal planlegging jf. folkehelseloven.

1 KIlde SSB

6.6 Folkehelse

Kommuneplanens samfunnsdel trekker om mange mål som er viktige for folkehelsen. Kommunens tjenester skal fremme innbyggernes mestringsevne og støtte opp om best mulig helse og livskvalitet for alle. Dette sammen med gode bomiljøer og møteplasser er viktig for folkehelsa og folks generelle trivsel. Løten har også et rikt kultur-, idretts- og friluftsliv som er med på å fremme god folkehelse.

Sentrale strategier i folkehelsearbeidet er å styrke helseressurser som levekår, miljø, sosiale nettverk og tilrettelegging for gode levevaner. Løten kommune vedtok i 2016 Føringer for folkehelsearbeidet i Løten kommune 2016 – 2026 – «Løten som et helsefremmende samfunn». For Løten kommune peker det seg ut noen hovedutfordringer – sosial ulikhet i helse, psykiske plager og lidelser samt frafall i videregående skole. Løten kommune vil også oppleve en befolkningsutvikling med stadig flere eldre. Den økende andelen eldre i befolkningen kombinert med svakere inntektsgrunnlag for kommunen (både pga. lavere andel av befolkningen i arbeid og økte pensjonsutgifter for staten) utfordrer kommunen på flere plan: - Rekruttere beholde og utnytte fagpersonale bedre enn i dag - Dreie tjenestetilbudet mot mer lavterskel og forebygging - Strengere prioriteringer og mer helhetstenking - Tjenester/folkehelsearbeid som i langt større grad enn i dag setter innbyggerne i stand til å ivareta egen helse.

Det legges i planperioden opp til revisjon av samtlige planer innenfor området helse og omsorg jf. opplistede planer i punktene ovenfor. Handlingsplan mot barnefattigdom endres til Plan for barn og unges inkludering og tilhørighet, og omtales under barnehage, skole og oppvekstmiljø nedenfor.

6.7 Barnehage, skole og oppvekstmiljø

Flere av planene som omhandler helse og omsorg vil også være førende og viktige for oppvekstmiljø. I tillegg har Løten kommune følgende planer som omhandler skole og barnehage:

- Kvalitetsplan for SFO (vedtatt 10.05.2016)
- Strategisk plan for skole og barnehage 2017 – 2021 (vedtatt 29.11.2017)

Kommunen har flere virkemidler for å skape gode miljø i barnehagen, skolen og lokalsamfunnet. Samtidig har familieøkonomien har mye å si for barnas oppvekst. I planarbeidet er det viktig å være spesielt oppmerksom på lavinntektsfamilier og andre utsatte familier. Andelen barn (0-17 år) som bor i husholdninger med lav inntekt, er høyere i Løten enn i landet for øvrig (jf. figur 2)[2]. I snitt har Løten kommune et lavere utdanningsnivå enn landet for øvrig, men utdannelsesnivået i kommunen øker blant den yngre gruppen av befolkningen. Gode barnehager kan bidra til at barna mestrer skolen bedre og til utjevning av sosiale forskjeller.

Kommunens gjeldende plan mot barnefattigdom fases ut, og det utarbeides en plan for barn og unges inkludering og deltagelse. Dette for å imøtekomme utenfor-regnskap og Meld. St. 6 (2019-2020) «Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO». Det er avgjørende med tverrfaglig og tverretatlig arbeid på dette området.

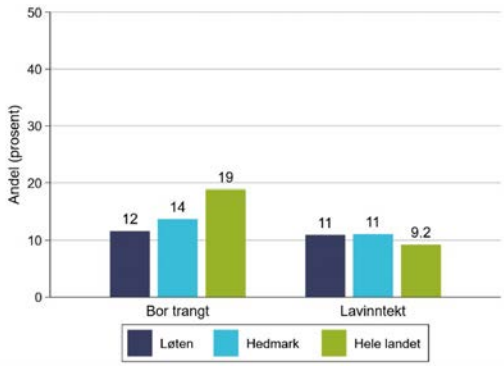

Figur 3. Andelen barn som bor i trange boliger, og andelen som bor i lavinntektshusholdninger (2017).

Skolen er en viktig arena for faglig og sosial utvikling. Barn og unge har rett til et trygt og godt skolemiljø. De aller fleste trives på skolen, men noen mistrives og står i fare for å falle

2 Folkehelseprofil 2019, Folkehelseinstituttet

fra. Det å oppleve skolemiljøet som belastende eller stressende kan føre til psykiske plager og dårlige forutsetninger for læring. Andelen som har psykiske symptomer og lidelser i aldersgruppen 15 – 29 år er høyere i Løten enn i landet for øvrig. Dette er viktig å ta med seg i planlegging tilknyttet unges skolehverdag. Andelen ungdomsskoleelever som oppgir at de opplever å bli mobbet minst hver 14. dag er høyere i Løten enn landet for øvrig (figur 4)[3].

Frafallet i videregående skole er ganske likt i Løten som nivået i landet for øvrig, men er like fullt en utfordring.

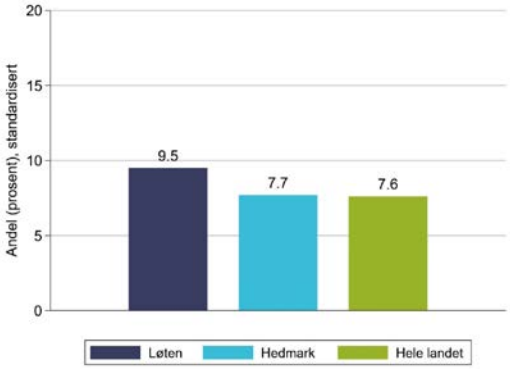

Figur 4. Andelen ungdomsskoleelever som opplever at de blir mobbet minst hver 14. dag (Ungdata 2016-2018).

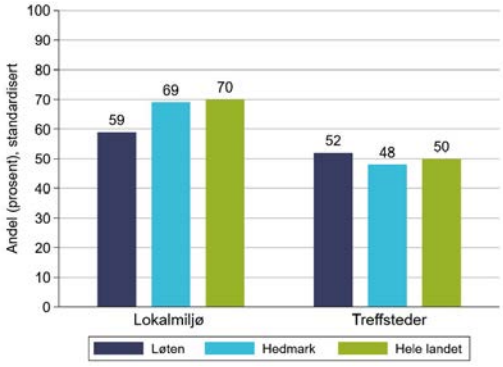

Figur 5. Andelen ungdomsskoleelever som er fornøyd med lokalmiljøet, og andelen som synes det i kommunen er et bra tilbud av lokaler der de kan treffe andre unge på fritida (Ungdata 2016-2018).

Kommuneplanens samfunnsdel gir viktige føringer for arbeidet med skole, barnehage og oppvekstmiljø. Samtidig vil planer som eksempelvis omfatter kultur, idrett, trafikksikkerhet og bomiljøer ha betydning for oppvekstmiljøet. Figur 5 viser hvordan ungdom i kommunen vurderer lokalmiljøet. Andelen ungdomsskoleelever som er fornøyd med lokalmiljøet er lavere i Løten enn i landet for øvrig. Andelen som synes det i kommunen er et bra tilbud av lokaler der de kan treffe andre unge på fritida er imidlertid høyere enn landsgjennomsnittet[3].

Løten kommune har som mål at vi skal ha gode oppvekstvilkår med stort engasjement for læring og mestring. En ønsker å se oppvekstområdet under ett, og at barn og unge skal oppleve et helhetlig utdanningsløp av høy kvalitet som fremmer læring, mestring og tilhørighet. For å møte utfordringene på området legges det i planperioden opp til revidering av de to viktigste planene for skole, barnehage og sfo - Strategisk plan for skole og barnehage, og Kvalitetsplan for SFO.

6.8 Næringsutvikling, verdiskaping og kultur

Løten kommune har følgende planer som omhandler næringsutvikling, verdiskaping og kultur:

- Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet (vedtatt 17.02.2016)
- Kultur 2016 – 2020 – «Midtpunkt med kulturelt mangfold» (vedtatt 01.02.2017)
- Munch i Løten – strategi og handlingsplan 2018 – 2020 (vedtatt 12.09.2018)
- Kommunedelplan for kulturminner 2019 – 2025 «Je kjæm i fra Løten» (vedtatt 18.09.2019)
- Næringsplan 2019 – 2030 (vedtatt 19.09.2019)

3 Folkehelseprofil for Løten 2019, Folkehelseinstituttet.

Antall arbeidsplasser totalt sett i Løten har hatt en positiv utvikling med god vekst etter 2011. Ny næringsplan for Løten ble vedtatt i 2019 (Næringsplan 2019 – 2030). Planen beskriver utviklingstrekk, mulighetsrom og rammebetingelser. Den tar for seg følgende temaområder: kommunen som tilrettelegger, infrastruktur, landbruk, turisme og opplevelsesbasert næring, næringsarealer og områdeutvikling, etableringer og innovasjon. Områder spesielt tilrettelagt for næringsutvikling i kommuneplanens arealdel er Ånestad, Elvebakken og sentrum. I tillegg er Løten en betydelig landbrukskommune med mange lokalmatprodusenter. Næringsplanen er ny og vil stå seg gjennom inneværende planperiode.

Det er god utvikling innen reiseliv og turisme. Løten kommune har som mål å være en populær hyttekommune der kommunen bidrar aktivt til utvikling, og det er et godt samarbeid med Løiten Almenning. Gjennom god planlegging ønsker en å utvikle Budor og Løtenfjellet samtidig som verdifulle natur- og landbruksverdier ivaretas. Dette er også utgangspunktet for arbeidet med områdereguleringsplan for Budor Sør.

I arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel og næringsplanen har det gjennom en bred involveringsprosess blitt løftet fram noen merkevarer for markedsføringen av Løten:

Lokalmat Budor Munch

Disse merkevarene utelukker ikke andre merkevarer, men kan brukes som salgsargumenter for næringsutvikling også på andre områder. Munch er en sterk merkevare som kommunen ønsker å satse videre på, og det er utarbeidet en egen strategi og handlingsplan for Munch i Løten, og det er behov for en revidering av handlingsdelen av denne i planperioden.

Løten har et rikt kultur-, idretts- og friluftsliv med gode arenaer, møteplasser og aktive frivillige. Muligheten for et godt liv utenom jobb og skole er ofte det som binder oss sammen og kan bidra til at folk blir boende i Løten, eller kommer flyttende hit. For å støtte opp om aktiviteten og videreutvikling på området legges det opp til en revisjon/oppdatering av både kulturplan og plan for idrett og fysisk aktivitet.

Løten har et spennende kulturmiljø og mange kulturminner som viser en interessant historie. Utviklingen av tettstedene i Løten beskrives i Kommunedelplan for kulturminner 2019 – 2025 (vedtatt 18. sept. 2019). Kulturminneplanen gir viktige føringer for utviklingen av tettstedene og ivaretagelse av kulturminner i areal- og tettstedsutviklingen. Det anes ikke å være behov for revidering av kulturminneplanen i planperioden.

6.9 Areal- og tettstedsutvikling

Løten er en del av en velfungerende bo- og arbeidsmarkedsregion med nærhet til både Oslo og Gardermoen. En videre utbygging av veg og jernbane vil forsterke dette og knytte kommunen sterkere til Osloregionen. Gode pendlermuligheter gir stort potensiale for å øke befolkningsveksten gjennom å bli mer attraktiv som bosted. Kommuneplanens samfunnsdel har et spesielt fokus på at Løten skal være et sted mennesker vil flytte til, bli værende og leve livene sine.

Av alle landets kommuner er Løten rangert som nr 19 når det gjelder nettopendling[4]. Det høye tallet pendlere viser at Løten i første rekke er ei bo-kommune. Dette henger sammen med kommunens

4 Flyttestrømmer inn, ut og internt i Elverum, Hamar, Løten, Ringsaker og Stange. Rapport 4-2018. Samfunnsøkonomisk analyse AS.

sentrale plassering i forhold til arbeidsmarkedet rundt. Informasjon om flyttemønstre tyder også på at Løten er et attraktivt bosted.

Løten kommune har som mål at det skal arbeides aktivt for utvikling av attraktive boområder, og har hatt lang tradisjon for å tilrettelegge for salg av kommunale boligtomter. Boområdene skal kjennetegnes av arealer tilrettelagt for lek og rekreasjon, trafikksikkerhet og trygge skoleveier. Løten kommune er en aktiv landbrukskommune der jordvernet står sterkt. Kommunen er imidlertid heldig og har flere større planavklarte områder for boligbygging uten at dette berører dyrka areal. Det er også potensiale for en klimavennlig fortetting i eksisterende boligområder.

Brenneriroa, Ådalsbruk og Løten sentrum er de tre største tettstedene. Nye boligområder planlegges i all hovedsak i tilknytning til eksisterende tettsteder, og det tilrettelegges nå for 25 nye tomter på Ådalsbruk (reguleringsplan for Ådalsfeltet Vest). Kommunen jobber også med regulering av nytt boligområde Bergum Syd der utarbeides reguleringsplan for boliger tilpasset en bred kjøpegruppe – fra eneboliger til mindre boliger spesielt tilpasset førstegangskjøper og enslige. Dette ble behandlet som egen sak i formannskapet 13.11.2019 - «Områdereguleringsplan for Bergum Syd – nytt konsept for utbygging».

Kommunen har som overordna mål at Løten sentrum skal videreutvikles som en levende og attraktiv møteplass tilrettelagt for næringsliv og bolyst. Det pågår for tiden arbeid med en ny tematisk kommunedelplan for sentrum der disse temaene er i fokus. Skal folk ønske å bosette seg og bli værende er det viktig at sentrum har kvaliteter som gir trivsel, trygghet og tilgjengelighet til tilbud og tjenester i folks hverdag. Dette vil også virke positivt for næringsliv og handel. Arbeidet med den tematiske sentrumsplanen vil også gi et godt grunnlag for utarbeiding av en områdereguleringsplan for sentrum (arealplan) som vil gi tydeligere føringer for framtidig bebyggelse. Løten sentrum omfattes i dag av tematisk kommunedelplan for sentrum vedtatt i 2011. Sentrum omfattes også av mindre reguleringsplaner og en større reguleringsplan fra 1996 (reguleringsplan for Løten sentrum). Denne er til dels utdatert og foreldet, og det er behov for å gi oppdaterte rammer for videre planlegging, utvikling og bygging i sentrum.

6.10 Samferdsel og infrastruktur

Løten kommune har følgende planer som omhandler samferdsel og annen infrastruktur:

- Handlingsplan for kommunale veger / Generalplan veger (sist vedtatt 19.06.2019)
- Avfallsplan for Hamar-regionen 2013 - 2020 (vedtatt 19.06.2013)
- Felles kommundelplan for vann og avløp 2014 - 2023 (sist rullert og vedtatt 2019)
- Trafikksikkerhetsplan (vedtatt 09.09.2015)
- Felles IKT-strategi for Grue, Hamar, Kongsvinger, Løten, Nord-Odal og Stange (vedtatt 05.04.2017)

Innen samferdsel og infrastruktur har det skjedd mye i Løten siste år. Ny rv3/25 er ferdigstillt i 2020. I sentrum er det gjort flere tiltak, blant annet ny fotgjengerundergang og ny jernbaneundergang og rundkjøring ved Løtenhallen. Kommunen jobber kontinuerlig med forsterkning og oppgradering av kommunale veger, sanering og rehabilitering av vann og avløp, forsterkning og oppdimensjonering av stikkrenner, og bygging av nye bruker og kulverter. Prioriterte tiltak framkommer av egen handlingsplan for kommunale veger (generalplan veger) som revideres annet hvert år.

For vann, avløp, avfall og renovasjon samarbeides det i stor grad om interkommunale planer og normer, og det pågår nå et arbeid både med avfallsplan 2020 – 2030 og renovasjonsteknisk norm for Løten, Hamar, Stange og Ringsaker.

Kommunen jobber systematisk med trafikksikkerhetsspørsmål, både i tilknytning til kommunale veger og riks- og fylkesveger. Det er nå etablert sammenhengende gangveger mellom tettstedene i kommunen, og det er flere tiltak på gang for å bedre forholdene for gående og syklende flere steder i kommunen. Blant annet arbeides det med tiltak i Brenneriroa og Løten sentrum. Dette er viktig både for folkehelse og for en klimavennlig utvikling der vi i framtida skal kunne utføre våre daglige gjøremål ved hjelp av gange, sykkel og kollektivtransport. I tillegg er det viktig å fokusere på universell utforming også i denne sammenheng. Flere av tiltakene i gjeldende trafikksikkerhetsplan er gjennomført, og det er derfor startet opp et arbeid med revidering av denne.

Teknologiske framskritt endrer både måten vi jobber på og hvordan vi lever. Digital infrastruktur er utbygd i deler av kommunen, men det gjenstår fortsatt områder. I kommuneplanens samfunnsdel er det slått fast at kommunen skal samhandle med både private og offentlige aktører om utbygging av bredbånd. Kommunen skal også i sine tjenester benytte digital selvbetjening som førstevalg. Dagens samfunn setter store krav til den digitale infrastrukturen, og kravet om innføring av digitalt førstevalg stiller igjen store krav til kommunen. Stadig nye tjenester vil tilbys digitalt, og forventningene hos innbyggerne er store. Løten kommune samarbeider med flere kommuner på IKT-området, og det legges opp til et interkommunalt samarbeid om en ny IKT-strategi i planperioden. Det legges også opp til utarbeiding av en bredbåndstrategi.

6.11 Miljø og klima

Gjeldende planer på området:

- Kommunedelplan for klima og energi (vedtatt 18.09.2019)

Ett av delmålene i kommuneplanens samfunnsdel er at kommunen skal ha fokus på klimavennlige løsninger, ivareta kultur- og naturmiljøer og dyrket jord. Kommunene skal fokuseres på klima i alle virksomhetsområder, og legge til rette for miljøvennlige løsninger for innbyggere og næringsliv. Løten kommune vedtok i 2019 ny klima og energiplan, som gir viktige mål for kommunens arbeid med reduksjon av klimagassutslipp og tilpasning til klimaendringer (Kommunedelplan for klima og energi 2019 – 2030).

Løten kommune har et variert og rikt naturmangfold med mange landskapstyper. Samtidig blir natur også påvirket av blant annet arealendringer og forurensning. Utarbeidelse av en helhetlig plan for naturmiljø er viktig både for å øke kunnskapen om naturområdene, men også for å bidra til å ivareta og synliggjøre disse på en god måte i framtida. En plan for naturmiljø i Løten vil også være et viktig grunnlag for revideringen av kommuneplanens arealdel. Det legges på bakgrunn av dette opp til utarbeiding av en ny kommunedelplan for naturmiljø i planperioden.

6.12 Kommunale bygg og eiendom

Løten har følgende gjeldende planer:

- Strategiplan for bygg/eiendom 2014 – 2019 (vedtatt 14.05.2019)
- Plan for formålsbygg (vedtatt 25.02.2015)

Det er et økende behov for utbedring av skader og akutte hendelser på kommunale bygg og i forbindelse med tekniske anlegg. Kommunens boligmasse for beboere har relativt stor utskifting noe som krever både ettersyn og utbedringsarbeider. Generelt har boligmassen stort vedlikeholdsbehov og det er nødvendig å se nærmere på disse utfordringene. Prioriterte planoppgaver i perioden er revisjon av både strategiplan for bygg/eiendom og plan for formålsbygg.

6.13 Sikkerhet og beredskap

Løten kommune har følgende gjeldende planer på området:

- Overordnet beredskapsplan 2016 (vedtatt 14.09.2016)
- Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (vedtatt 14.09.2016)

Kommunene skal utvikle trygge og robuste lokalsamfunn og har et generelt og grunnleggende ansvar for å ivareta befolkningens sikkerhet og trygghet innenfor sitt geografiske område. Kommunene skal bidra til å opprettholde kritiske samfunnsfunksjoner også ved uønskede hendelser. Koronapandemien minner oss om hvor viktig beredskapen er. Uforutsette hendelser oppstår raskt, og et oppdatert planverk er viktig for å kunne håndtere uforutsette hendelser på en god måte. Det legges i planperioden opp til revisjon av helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) samt overordnet beredskapsplan. Helhetlig ROS skal danne grunnlaget for kommunens målrettede arbeid for å redusere risiko og sårbarhet gjennom forebyggende arbeid, styrket beredskap og bedre evne til krisehåndtering.

6.14 Løten kommunes arbeidsgiveransvar

Løten kommune har følgende vedtatte planer og strategier:

- Arbeidsgiverstrategi (vedtatt 28.11.2018)
- Løten kommunes lønnspolitikk (vedtatt 03.04.2019)
- Retningslinjer for heltidskultur i Løten kommune

Utviklingen i samfunnet gjør at det stilles stadig høyere krav til kommunale tjenester. Den viktigste ressursen for å tilfredsstille disse kravene er de ansatte. Med utgangspunkt i kommunens verdigrunnlag og de etiske retningslinjene er det utarbeidet leder- og medarbeiderkjennetegn. Ny arbeidsgiverstrategi er vedtatt med dette som fundament. Denne trådte i kraft 1. januar 2019 og setter rammen for øvrige overordnede styringsdokumenter på arbeidsgiverområdet. Senest er kommunens lønnspolitikk revidert. Sammen vil dette danne rammen for videre arbeid. Det legges i planperioden opp til utarbeiding av en egen HR-plan for ytterligere å konkretisere hvilke deler innenfor personalområdet som det skal arbeides med.

7 Oversikt - prioriterte planleggingsoppgaver i perioden 2020 – 2024

	2020	2021	2022	2023	2024	Kommentar
KOMMUNEPLAN						
Kommuneplanens arealdel			x	x		
REGULERINGSPLANER						
Områdereguleringsplan for Løten sentrum		x	x			
TEMATISKE PLANER, HANDLINGSPLANER OG STRATEGIER						
Trafikksikkerhetsplan	x	x				Igangsatt
Tematisk kommunedelplan for Løten sentrum (sentrumsplan)	x	x				Igangsatt
Kulturplan			x			
Plan for idrett og friluftsliv			x			
Kommunedelplan naturmiljø		x	x			
Plan for helse og omsorg (med delplan demens)			x			
Helhetlig ROS (risiko og sårbarhetsanalyse)	x	x			x	
Overordna beredskapsplan		x			x	
Generalplan veger/Handlingsplan for kommunale veger		x		x		Toårig handlingsplan
Munch i Løten – revisjon av handlingsdel		x				
HR-plan			x			
Boligsosial handlingsplan	x	x				Igangsatt
Plan for barn og unges inkludering og deltagelse			x	x		
Strategisk plan for skole og barnehage		x	x			
Kvalitetsplan for SFO			x			
Strategiplan for bygg / eiendom	x	x				Igangsatt
Plan for formålsbygg	x	x				Igangsatt
Bredbåndsstrategi		x	x			
Integreringsplan			x			
INTERKOMMUNALE PLANER/STRATEGIER						
Avfallsplan 2020 – 2030	x					Pågår
Felles kommunedelplan for vann og avløp (Hamar, Løten, Ringsaker og Stange)				x	x	
Renovasjonsteknisk norm for Løten, Stange, Hamar og Ringsaker	x	x				Pågår
Handlingsplan mot vold i nære relasjoner		x	x			

Kildevegen 1, 2340 Løten
Orgnr: 964 950 679

62 56 40 00

Postboks 113, 2341 Løten

post@loten.kommune.no

www.loten.kommune.no

Foto: Ricardo foto **Layout:** Bjørnar Bjørke Olsen (Løten kommune) **Oppdatert:** 28. september 2020 9:49

Midtpunkt med
MANGFOLD